

ZÁZNAM Z PRACOVNÉHO STRETNUTIA

Pracovná skupina: Deti, mládež a rodina – Seniori – Osoby so zdravotným znevýhodnením – Osoby ohrozené sociálnym vylúčením
Téma: **Stretnutie pomáhajúcich organizácií odídencom z Ukrajiny**
Deň: **23. máj 2023**
Miesto: zasadacia miestnosť MZ mesta Trnava, Ulica Hlavná 1, Trnava

---

Prítomní:

I. Huňavá, Z. Kráľovičová, M. Špernoga, N. Protsenko, K. Nevrlová, Ľ. Kolev - **Mesto Trnava**; K. Königová, P. Girašek SJ, V. Komissar – **Centrum pomoci pre rodinu („CPPR“)**; L. Peřinová - **Trnavská arcidiecézna charita, Centrum podpory („TADCH“)**; M. Makýšová – **Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava („ÚPSVaR“)**; J. Kudla - **Jednota dôchodcov Slovenska Trnava („JDS“)**; R. Holkovič - **Stredisko sociálnej starostlivosti, príspevková organizácia Mesta Trnava („SSS“)**; E. Dirnbachová, A. Bobyk, T. Ďúranová – **Národný inštitút vzdelávania a mládeže („NIVaM“)**; B. Danišová – **ZŠ s MŠ M. Gorkého 21 v Trnave**; S. Malatinská, Ľ. Vávra - **Oddelenie koordinácie a programov prevencie kriminality odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR Trnava („OPK“)**; Ľ. Farbula – **Mestská polícia Trnava („MsP“)**; S. Hlaváčová – **Baterkáreň / O. z. SaUvedom**; D. Ondačková Rajznerová - **IPčko, o. z. - Káčko – Flek klub**; V. Vajdová, P. Janušková – **Rodinná poradňa**; M. Cáková, P. Cák – **Hotel SPECTRUM**; A. Menkynová – **Zariadenie pre seniorov v Trnave („ZpS“)**; M. Rakovská - **Trnavský samosprávny kraj („TTSK“)**; D. Tsybulko – **Metoikos, n. o.**

Ospravedlnení:

E. Nemčovská – Mesto Trnava, E. Hrašnová – Trnavský samosprávny kraj; M. Žáková – Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce TU v Trnave; Z. Bošňáková - Zastupiteľstvo TTSK

Pracovné stretnutie bolo zvolané podľa vzájomnej dohody organizácií pomáhajúcich odídencom z Ukrajiny na predchádzajúcom stretnutí, konaného dňa 08. marec 2023. Pozvaní boli zástupcovia organizácií, ktorí priebežne participujú na komunitnom plánovaní sociálnych služieb v Trnave a zástupcovia ďalších organizácií, ktorých sa predmetná téma dotýka. Stretnutie viedla I. Huňavá, vedúca odboru sociálneho Mestského úradu v Trnave („MsÚ“).

K úlohám, ktoré vyplynuli z predošlého stretnutia:

- a) **Požiadavka upraviť platný komunitný plán sociálnych služieb mesta Trnava z dôvodu potreby zapracovať problematiku odídencom z Ukrajiny pred vojnou do strategického dokumentu** tak, aby sa žiadatelia pri podávaní žiadostí o finančnú podporu z externých zdrojov mohli oprieť aj o strategický dokument mesta –

Z. Kráľovičová spracovala a zaslala CPPR materiál vyplývajúci z aktuálneho strategického dokumentu mesta tak, aby ho bolo možné použiť plnohodnotne v žiadosti o dotáciu, grant.

Materiál je na vyžiadanie k dispozícii aj pre iných potenciálnych žiadateľov o externé zdroje. Úprava strategického dokumentu sa nateraz nevyžaduje.

- b) **Informácie TTSK o možnostiach vzdelávania mládeže v školách v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja a ich integrácii -**

Z. Bošňáková zaslala Mestu Trnava vyžiadané informácie, ktoré spracoval odbor školstva TTSK. K 11.05.2023 bolo na stredných školách („SŠ“) evidovaných 147 ukrajinských žiakov.

TTSK v záujme zmiernenia dopadu vojny na rodiny žiakov, v záujme podpory ich štúdia a adaptácie na Slovensku žiakom poskytuje:

- župné sociálne štipendium vo výške 50,- eur/mesiac,
- príspevok na stravovanie v školskej jedálni a ubytovanie v školskom internáte v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK.

Žiaci po príchode na Slovensko a evidencií ako odídenec sú prostredníctvom Regionálneho úradu školskej správy („RÚŠS“) zaradení do vzdelávacieho procesu podľa veku a odbornosti školy.

V prípade prechodu zo slovenskej ZŠ na SŠ musia absolvovať prijímacie konanie ako slovenskí žiaci. Možnosti štúdia sú podmienené plánom výkonov škôl a voľnou kapacitou.

- c) **ÚPSVaR Trnava** poskytol elektronický **prehľad služieb a kontaktov k službám zameraným na odídencom zabezpečovaných úradom**. Z. Kráľovičová prehľad zaslala na vedomie organizáciám participujúcim na komunitnom plánovaní a ostatným účastníkom stretnutia.

Diskusia:

Vedúci odboru školstva, mládeže a športu MsÚ v Trnave M. Špernoga informoval, že ZŠ a MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta neevidujú problémy pri umiestňovaní detí z Ukrajiny do škôl. V prípade potreby mesto a škola spolupracujú s terénnym pracovníkom odboru sociálneho N. Protsenkom.

Nakoľko v mesiaci máj 2023 v MŠ stále prebiehajú zápisy detí, ku dňu konania stretnutia nie je možné odhadnúť voľné kapacity MŠ k začiatku nového školského roka.

Otvorila sa širšia diskusia **k vzdelávaniu detí a mládeže**.

- Je potrebné najprv metodicky upraviť postup pri prijímaní žiakov do škôl, až potom riešiť zápisy do škôl.
- Ukrajinskí žiaci zapísaní do slovenských škôl absolvujú prezenčné vzdelávanie v dopoludňajších hodinách. Popoludní podľa možností absolvujú online vzdelávanie ukrajinských škôl, čo je zaťažujúce.
- Chýba dohoda ministrov krajín zodpovedajúcich za školstvo a vzdelávanie, aby žiakom postačovala výučba podľa ich voľby (dopoludňajšia prezenčná alebo dištančná online forma v rodnom jazyku).
- Nepostačujúca úroveň slovenského jazyka brzdí žiakov v rozvoji ostatných predmetov. Citeľné je to predovšetkým v stredných školách, kedy žiaci často pri neúspechu vyplývajúceho z neznalosti slovenčiny náhle opúšťajú školu počas školského roka.
- Poskytované jazykové kurzy slovenčiny opakujú základnú úroveň jazyka. **V prípade potreby zvýšiť ponúkanú úroveň jazykových kurzov je potrebné, aby škola požiadala RÚŠS o zvýšenie úrovne.**
- M. Špernoga poukázal na nedostatočne využitý potenciál centier voľného času. Nakoľko tieto sú financované z prostriedkov samospráv, neboli zahrnuté do možností podpory zo štátu. Centrá majú potenciál podporovať deti v sociálnej aj psychologicko adaptácii po príchode na Slovensko, ešte pred vstupom do škôl.
- M. Špernoga upozornil, že od 01.01.2023 je platná legislatívna úprava, ktorá ukladá mestám a obciam povinnosť pokutovať zákonných zástupcov, ktorých deti v rámci povinnej školskej dochádzky nenavštevujú školu pravidelne. Táto úprava sa bude týkať aj odídencom z Ukrajiny, pokiaľ zmenia status odídenca a stanú sa migrantami, cudzincami žijúcimi v Trnave. Samospráva nemá možnosť odpúšťania alebo zmierňovania tejto pokuty. RÚŠS nedodržiavanie povinnej základnej školskej dochádzky priebežne v školách kontroluje. V prípade porušovania pravidiel školskej dochádzky má samospráva povinnosť zákonných zástupcov detí pokutovať sumou 46,- eur/dieťa/zákonný zástupca, a to dokonca opakovane.

I. Huňavá informovala, že pravdepodobne v septembri 2023 Mesto Trnava otvorí v spolupráci s UNHCR kontaktné miesto pre cudzincov, Blue Dot – integračné centrum. Mesto Trnava chce participovať na príprave stratégie integrácie cudzincov v rámci SR, ktorú pripravuje Centrum pre výskum etnicity a kultúry CVEK.

Podľa N. Protsenka sa **situácia v prostredí odídencom v Trnave postupne mení**. Byty vo vlastníctve Mesta Trnava sa už priebežne uvoľňujú, niektorí sa vracajú späť do Ukrajiny, iní sa integrujú v slovenskom prostredí, **stávajú sa z nich cudzinci žijúci na území SR**. J. Kudla (JDS) v tejto súvislosti podotkol, že situácia Ukrajincov na Slovensku bude odlišná ako doposiaľ. Odídeni môžu mať viacero úľav v našom prostredí, so statusom cudzinca sa môžu stať ohrozenou sociálnou skupinou.

P. Cák (Hotel SPECTRUM Trnava) upozornil, že priznanie príspevku za poskytnutie ubytovania odídencom v ubytovacom zariadení je na každé ďalšie obdobie neisté. Informácie od štátu prichádzajú tesne pred začiatkom nového podporeného obdobia. Zhodnotil, že **v rámci SR celková koncepcia pomoci odídencom chýba**.

V. Komissar (CPPR, Ukrajina) upozornila, že **ľudia z Ukrajiny potrebujú naďalej pomoc**. Ukrajincom chýba celková podpora, trpia vylúčením, deti v školách sa pre inakosť stávajú centrom negatívnej pozornosti iných detí až šikany. Pomenovala tri skupiny odídencom:

- a) odídeni, ktorí čakajú v SR na návrat do Ukrajiny,
- b) odídeni, ktorí v SR chcú pravdepodobne zostať,
- c) odídeni, ktorí v SR chcú zostať a vybavujú si povolenie na pobyt.

Uviedla tiež, že **verejnú mienku voči Ukrajincom vníma ako negatívnu**. **Vyzvala na potrebu vykonávania preventívnych programov zameraných proti nenávisti voči cudzincom**.

D. Ondačková Rajznerová (IPčko) informovala, že podľa IPčkom vykonaných triednických hodín v školách slovenské deti majú voči ukrajinským pocit nespravodlivosti, nakoľko ukrajinské deti majú viacero úľav alebo výhod, deti však nie úplne chápu podstatu týchto výhod. Aj toto nepochopenie vedie k vyčleňovaniu ukrajinských detí zo školského kolektívu. IPčko triednické hodiny robí v rámci preventívneho programu predstavenia súčasnej situácie Ukrajincov deťom na Slovensku.

O **činnosti podporných tímov v základných školách** informovala B. Danišová (ZŠ s MŠ M. Gorkého). ZŠ M. Gorkého od začiatku invázie do Ukrajiny v rámci prevencie pripravovala žiakov na príchod detí z Ukrajiny. Vyzdvihla **potrebu kontinuálnej podpory a preventívnych aktivít**. V tomto zmysle do diskusie prispeli tiež E. Dirnbachová a T. Dúranová (NIVaM).

Preventívne programy v školách zamerané proti akémukoľvek násiliu a šikane v spolupráci s ukrajinskými občanmi v Trnave vykonáva aj kancelária oddelenia koordinácie a programov prevencie kriminality odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR Trnava. O doterajších preventívnych akciách informoval Ľ. Vávra. Stretnutia majú byť zamerané na **riešenie celkovej atmosféry**, nie na riešenie konkrétneho prípadu.

T. Dúranová dodala, že **aj dospelí musia byť zahrnutí do preventívnych programov, potrebné je vzdelávať aj personál škôl**. NIVaM sa stretol aj s prípadom, kedy učiteľ negatívnym spôsobom vnášal do výučbového procesu politiku.

P. Girašek SJ (CPPR) ocenil možnosť diskutovať na pôde mesta. Vyzval k **cielenej práci s pozitívnym ovplyvňovaním verejnej mienky bez manipulácie a ideologizovania**. Rovnako tak upozornil, že je dôležité vopred sa pripraviť na očakávateľný vývoj situácie, nebyť iba „reaktívny“, ale aj „proaktívny“.

B. Danišová prítomných informovala o **možnosti merat' sociálnu klímu v prostredí škôl**, a to prostredníctvom štandardizovaných dotazníkov. Výsledky týchto meraní môžu byť základom pre preventívny program.

A. Menkynová informovala, že spoločnosť Hartmann ponúka **rekvalifikačné kurzy opatrovníctva, ktoré sú určené aj pre Ukrajincov** žijúcich na Slovensku. Ponuku kurzu Z. Kráľovičová pošle partnerom mesta elektronicky.

Závery zo stretnutia:

- M. Špernoga na RÚŠS preverí **postup prijímania detí z Ukrajiny na strednú školu**, predovšetkým s ohľadom na jazykovú bariéru. Súčasne vyžiada metodické usmernenie Ministerstva školstva, vedy a výskumu SR stredným školám vo veci prijímania žiakov, ak takéto bolo vydané.
- **Deti so statusom cudzinca** pobývajúceho v SR majú rovnakú **povinnosť** ako slovenské deti, a to **absolvovať riadnu povinnú školskú dochádzku**.
- **V prípade potreby zvýšiť úroveň jazykového vzdelávania žiakov v školách** je potrebné **žiadať RÚŠS o zvýšenie úrovne jazykovej prípravy**.
- V rámci informovanosti o sociálnych témach je **potrebné prezentovať aj príklady dobrej praxe a informácie podporujúce odídencom a činnosť pomáhajúcich organizácií**.
- **Podnety** komunitnému plánovaniu sociálnych služieb aj k téme pomoci odídencom/cudzincom z Ukrajiny možno **zasielat'** na mailovú adresu komunitneplanovanie@trnava.sk

V Trnave dňa 29. mája 2023

Zapísala: Zuzana Kráľovičová
odbor strategického plánovania a projektového manažmentu MsÚ v Trnave,
referát strategických dokumentov a prípravy projektov